

Siseministri määruse „Siseministri määruste muutmine seoses e-residentsuse programmi üleminekuga kaardivabale lahendusele“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõu on välja töötatud seoses isikut tõendavate dokumentide seaduse muutmise ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seaduse eelnõuga¹ (edaspidi *ITDS-i muutmise eelnõu*), mis on Riigikogu menetluses ning mille eesmärk on võtta e-residendi digitaalse isikutunnistuse (edaspidi *e-residendi digi-ID*) asemel kasutusele kaardivaba e-identimisvahend (edaspidi *e-residendi eID vahend*) ning biomeetriline isiku tuvastamine ja isikusamasuse kontrollimine kaugteel. Edaspidi annab Politsei- ja Piirivalveamet (edaspidi *PPA*) e-residendi eID vahendi kasutamise õiguse. Tehnilise e-residendi eID vahendi kasutusele võtmise korraldab Ettevõtluse ja Innovatsiooni SA kui e-residentsuse programmi eestvedaja. Eelnõu eesmärk on viia valdkonna eest vastutava ministri määrused kooskõlla seadusega.

Eeltoodust tulenevalt tuleb muuta järgmisi siseministri määruseid:

- 1) 30. novembri 2015. aasta määrus nr 56 „Elamisloa ja elamisõiguse menetluses ning isikut tõendava dokumendi väljaandmise menetluses sõrmejälgede võtmise kord“ (edaspidi: *määrus nr 56*);
- 2) 26. juuni 2025. aasta määrus nr 18 „Isikut tõendava dokumendi taotleja isiku tuvastamise ja isikusamasuse kontrollimise kord“ (edaspidi *määrus nr 18*);
- 3) 24. juuli 2025. aasta määrus nr 20 „Isikut tõendava dokumendi väljaandmise ja väljastamise kord“ (edaspidi *määrus nr 20*);
- 4) 18. detsembri 2015. aasta määrus nr 78 „Isikut tõendavate dokumentide andmekogu pidamise põhimäärus“ (edaspidi *määrus nr 78*).

Määrus kehtestatakse isikut tõendavate dokumentide seaduse § 9 lõike 1, § 11⁵ lõike 7, § 12¹ lõike 9, § 15 lõigete 1, 2 ja 6 ning § 15² lõike 1 ja välismaalaste seaduse § 224 lõike 1 punktide 4 ja 5 ning § 250 lõike 2 punktide 6–8 alusel.

1.2. Ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Siseministeeriumi nõunik Elen Kraavik (elen.kraavik@siseministeerium.ee). Eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti on kontrollinud Siseministeeriumi õigusnõunik Maret Saanküll (maret.saankyll@siseministeerium.ee) ning need on keeleliselt toimetanud Luisa Keelelahenduste eesti keele vanemtoimetaja Tiina Alekõrs (tiina@luisa.ee).

1.3. Märkused

Eelnõuga muudetakse järgmiste siseministri määruste järgmisi redaktsioone:
määrus nr 56 avaldamismärkega RT I, 02.07.2025, 10;
määrus nr 18 avaldamismärkega RT I, 02.07.2025, 6;
määrus nr 20 avaldamismärkega RT I, 29.07.2025, 1;

---

¹ [905 SE](#).

määrus nr 78 avaldamismärkega RT I, 02.07.2025, 11.

Eelnõuga tunnistatakse kehtetuks siseministri 10. septembri 2025. aasta määrus nr 27 „E-residendi digitaalse isikutunnistuse vorm ja tehniline kirjeldus ning e-residendi digitaalsele isikutunnistusele kantavate andmete loetelu“ avaldamismärkega RT I, 16.09.2025, 2.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu §-ga 1 muudetakse määrust nr 56.

Punktiga 1 asendatakse määruse pealkirjas sõnad „isikut tõendava dokumendi väljaandmise menetluses“ sõnadega „isikut tõendavate dokumentide seaduses sätestatud menetlustes“. Muudatus on seotud kaardivabale e-residendi eID vahendile üleminekuga. Edaspidi ei anna PPA välismaalasele e-residendi digi-ID-d, mis on kehtiva regulatsiooni kohaselt riiklik isikut tõendav dokument. Muudatuse kohaselt annab PPA edaspidi e-residendi eID vahendi kasutamise õiguse. Muudatusega viiakse määrus kooskõlla seadusega.

Punktiga 2 muudetakse määruse nr 56 § 1 lõiget 1, milles sätestatakse, kellelt kõnesoleva määruse kohaselt sõrmejäljed võetakse. Kehtiva regulatsiooni kohaselt võetakse sõrmejäljed elamisloa taotlejalt, elamisõigust taotlevalt Euroopa Liidu kodaniku perekonnaliikmelt ning isikutunnistuse, elamisloakaardi, Eesti kodaniku passi, diplomaatilise passi, meremehe teenistusraamatu, välismaalase passi, ajutise reisidokumendi, pagulase reisidokumendi, meresõidutunnistuse ja e-residendi digitaalse isikutunnistuse väljaandmise taotlejalt, välja arvatud ITDS §-s 20¹¹ nimetatud juhul ja juhul, kui taotlejaks on välisesinduse töötaja. Muudatusega viiakse määrus kooskõlla seadusega, mille kohaselt annab PPA edaspidi e-residendi eID vahendi kasutamise õiguse ja millega lõpetatakse e-residendi digi-ID väljaandmine, sealhulgas kaaluka avaliku huvi alusel (ITDS § 20¹¹). Edaspidi võetakse e-residendi eID vahendi kasutamise õiguse taotlejalt sõrmejäljed kaugteel PPA biomeetrilise isiku tuvastamise ja isikusamasuse kontrollimise rakenduses ning sõrmejälgede andmine on kohustuslik kõikidele taotlejatele, sealhulgas Eesti välisesinduse töötajale.

Punktiga 3 tunnistatakse kehtetuks määruse nr 56 § 1 lõige 1¹, mille kohaselt võib e-residendi digi-ID taotleja sõrmejäljed võtta dokumendi väljastamisel. E-residendi kaardivabale lahendusele üleminekul annab taotleja oma sõrmejäljed taotluse esitamisel kaugteel PPA biomeetrilise isiku tuvastamise ja isikusamasuse kontrollimise rakenduses.

Punktiga 4 asendatakse määruse nr 56 § 1 lõikes 2 ja § 2 lõikes 1¹ sõnad „digitaalse isikutunnistuse“ sõnadega „elektroonilise identiteedi vahendi kasutamise õiguse“. Muudatusega viiakse määrus kooskõlla seadusega.

Punktiga 5 täiendatakse määruse nr 56 § 2 lõikega 1¹, mille kohaselt võetakse e-residendi eID vahendi kasutamise õiguse taotlejalt edaspidi mõlema käe nimetissõrme, keskmise sõrme ja neljanda sõrme sõrmejalg. Kehtiva regulatsiooni kohaselt võetakse e-residendi digi-ID taotlejalt sarnaselt teiste isikut tõendavate dokumentide väljaandmise menetlustega kaks sõrmejälge. Kuue sõrmejälje võtmine suurendab oluliselt isikusamasuse kontrollimise tõenäosust ja minimeerib topeltidentiteetide tekkimise võimalust. Kehtiva regulatsiooni kohaselt hõivatakse taotlejalt esmalt mõlema käe nimetissõrme sõrmejalg; kui nimetissõrmelt ei õnnestu sõrmejälge võtta, võetakse sõrmejalg keskmiselt sõrmelt, seejärel neljandalt sõrmelt või põidalt. Väikeselt sõrmelt sõrmejälge ei võeta. Kirjeldatud sõrmejälgehõive meetoodika järgi tekib olukord, kus esmataotlejalt on näiteks võetud mõlema käe nimetissõrme jälg, kuid kui

korduvtaotlemisel nimetissõrme hõive ebaõnnestub, hõivatakse taotlejalt keskmise või neljanda sõrme sõrmejalg. Seetõttu ei ole aga võimalik isikusamasust kontrollida varem võetud sõrmejälgede alusel, sest hõive on tehtud teistelt sõrmedelt. Seepärast võetakse juba praegu eri menetlustes sõrmejäljed mitmelt (sageli kümnelt) sõrmelt. Näiteks võetakse Eestis seadusliku aluseta viibivalt välismaalaselt kümme sõrmejälge ja peopesakujutis. Kümme sõrmejälge võetakse ka viisamenetluses ja välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise menetluses. Schengeni ala piiriületuse korral (Entry/Exit System) võetakse kolmandate riikide kodanikelt neli sõrmejälge.

Kehtiva regulatsiooni kohaselt ei võeta sõrmejälge väikeselt sõrmelt. Muudatuse kohaselt ei võeta e-residendi eID vahendi kasutamise õiguse taotlejalt sõrmejälge ka pöidlalt. Nii pöidla kui ka väikese sõrme sõrmejäljed on tavaliselt halvema kvaliteediga, sest sõrmede asend ja kuju võivad takistada kontakti hõiveseadmega ning seetõttu ei pruugi võrdlustulemused olla piisavalt usaldusväärsed.

Muudatus on vajalik, kuna üleminekul kaardivabale e-residendi eID vahendile ei pea taotleja edaspidi taotlemiseks ja kättesaamiseks isiklikult PPA teenindusse või Eesti välisesindusse kohale minema. E-residendi eID vahendi kasutamise õiguse taotleja biomeetrilised andmed hõivatakse kaugteel, mistõttu on eriti oluline suurendada muude meetmetega isikusamasuse kontrollimise tõsikindlust ja turvalisust.

Punktiga 6 muudetakse määruse nr 56 § 3 lõiget 5, mille kohaselt ei daktüloskopeerita alla kuueaastast isikut kolmanda riigi kodaniku elamisloa või elamisõiguse ja elamisloakaardi ning e-residendi digi-ID taotlemisel. Muudatusega jäetakse sättest välja sõnad „ning e-residendi digitaalse isikutunnistuse“, kuna edaspidi annab PPA e-residendi eID vahendi kasutamise õiguse vähemalt 18-aastasele taotlejale. Muudatus on seotud kaugteel biomeetrilisele isikusamasuse kontrollimisele üleminekuga ja muudatusega viiakse määrus kooskõlla seadusega.

Punktiga 7 muudetakse määruse nr 56 § 4 lõiget 2, mille kohaselt peab sõrmejäljekujutis vastama standardi ISO/IEC 19794-4:2011 nõuetele. Muudatusega lisatakse viide täiendavale standardile, mida antud valdkonnale kohaldatakse. Muudatuse kohaselt peab sõrmejäljekujutis edaspidi vastama standardite ISO/IEC 19794-4:2011 ja ISO/IEC 29794-4:2024 nõuetele. Muudatusega viiakse määrus kooskõlla praktikaga. Muudatus on tehniline.

Punktiga 8 täiendatakse määrust nr 56 §-ga 5¹, milles sätestatakse e-residendi digi-ID taotleja sõrmejälgede võtmise erisus kaugteel biomeetriliste andmete hõivamise ülemineku esimeses etapis. Muudatuse kohaselt võetakse e-residendi digi-ID taotlejalt kuni 31. augustini 2028 dokumendi taotlemisel sõrmejäljed kaugteel § 2 lõike 1¹ kohaselt ja dokumendi väljastamisel kontaktselt Eesti välisesinduses või PPA teeninduses § 2 lõike 1 kohaselt.

Muudatus on vajalik, kuna üleminekul kaardivabale e-residendi eID vahendile ei pea taotleja edaspidi taotlemiseks ja kättesaamiseks isiklikult PPA teenindusse või Eesti välisesindusse kohale minema. E-residendi eID vahendi kasutamise õiguse taotleja biomeetrilised andmed hõivatakse kaugteel, mistõttu on äärmiselt oluline veenduda, et PPA biomeetrilise isikutuvastuse ja isikusamasuse kontrollimise rakendus on toimepidev ning selle abil võetud sõrmejäljed on kvaliteetsed.

Eelnõu §-ga 2 muudetakse määrust nr 18.

Punktiga 1 tunnistatakse kehtetuks määruse nr 18 § 3 lõike 5 punkt 2 ning § 4 lõike 3 punkt 2 ja lõike 4 punkt 2. Määruse nr 18 § 3 lõike 5 punkt 2 võimaldab kontrollida taotleja isikusamasust digitaalset tuvastamist või digitaalset allkirjastamist võimaldava sertifikaadi kaudu, mis on kantud digitaalsele isikutunnistusele, kui dokument väljastatakse ITDS § 12¹ lõike 2² kohaselt turvalise teenuseosutaja vahendusel. Määruse nr 18 § 4 lõike 3 punkti 2 kohaselt kontrollitakse mobiil-ID taotleja isikusamasust digitaalset tuvastamist või digitaalset allkirjastamist võimaldava sertifikaadi kaudu, mis on kantud digitaalsele isikutunnistusele, kui mobiil-ID kasutamise leping sõlmitakse elektroonilises keskkonnas. Määruse nr 18 § 4 lõike 4 punktis 2 on sätestatud, et kui mobiil-ID-d taotletakse elektroonilises keskkonnas 7–17-aastasele või piiratud teovõimega täisealisele isikule, kontrollitakse tema seadusliku esindaja isikusamasust digitaalset tuvastamist või digitaalset allkirjastamist võimaldava sertifikaadi kaudu, mis on kantud digitaalsele isikutunnistusele. Muudatusega võetakse määrusest välja viited digitaalsele isikutunnistusele, sest alates 1. märtsist 2028 ei anna PPA enam välja e-residendi digi-ID-d. Eesti kodanikele digitaalsete isikutunnistuste väljaandmine lõpetati 1. märtsil 2025. Muudatus jõustub 1. märtsil 2033, sest selle kuupäeva seisuga on viimaste e-residendi digi-ID-de kehtivusaeg lõppenud. Digitaalne isikutunnistus jääb endiselt määruse reguleerimisalasse § 1 lõike 1 punkti 2 alusel, kuna määrusega reguleeritakse mobiil-ID taotleja isikusamasuse kontrollimist ja ITDS-i kohaselt on mobiil-ID digitaalse isikutunnistuse üks vorme.

Punktiga 2 jäetakse määruse nr 18 § 4 lõike 1 punktist 1 välja sõnad „, välja arvatud digitaalse isikutunnistuse andmed“. Kehtivas regulatsioonis on sätestatud, et kui mobiil-ID kasutamise leping sõlmitakse mobiilioperaatori esinduses, kontrollib mobiilioperaator mobiil-ID taotleja isikusamasust kehtiva dokumendi, diplomaatilise isikutunnistuse või diplomaatilise passi andmete alusel, välja arvatud digitaalse isikutunnistuse andmed. Kui mobiil-ID leping sõlmitakse mobiilioperaatori esinduses, tuleb isikusamasuse kontrollimiseks esitada füüsiline isikut tõendav dokument. PPA lõpetab kaardi formaadis e-residendi digi-ID väljaandmise 1. märtsil 2028 ja viimaste e-residendi digi-ID-de kehtivusaeg lõpeb 1. märtsil 2033, mistõttu jäetakse kõnesolevast sättest välja viide digitaalsele isikutunnistusele.

Eelnõu §-ga 3 muudetakse määrust nr 20.

Punktiga 1 täiendatakse määruse nr 20 pealkirja pärast sõna „väljastamise“ sõnadega „ning e-residendi elektroonilise identiteedi vahendi kasutamise õiguse andmise“. Muudatus on seotud kaardivabale e-residendi eID vahendile üleminekuga. Muudatusega täpsustatakse, et määrusega reguleeritakse edaspidi lisaks isikut tõendava dokumendi väljaandmise ja väljastamise korrale ka e-residendi eID vahendi kasutamise õiguse andmist.

Punktiga 2 täiendatakse määruse nr 20 § 1 sissejuhatavat lauseosa pärast sõna „väljaandmise“ sõnadega „ja e-residendi elektroonilise identiteedi vahendi kasutamise õiguse andmise“. Määruse §-ga 1 sätestatakse määruse reguleerimisala. Muudatus on seotud kaardivabale

e-residendi eID vahendile üleminekuga. Muudatusega täpsustatakse, et määrusega reguleeritakse edaspidi lisaks isikut tõendava dokumendi väljaandmise ja väljastamise korrale ka e-residendi eID vahendi kasutamise õiguse andmist.

Punktiga 3 tunnistatakse kehtetuks määruse nr 20 § 1 punkt 2 ja § 4 lõike 3 punkt 2. Määruse nr 20 § 1 punkti 2 kohaselt kuuluvad määruse reguleerimisalasse muu hulgas e-residendi digi-ID väljaandmise kord ja tähtajad ning väljastamise kord. Muudatusega jäetakse e-residendi digi-ID määrusega nr 20 reguleeritavate dokumentide loetelust välja, kuna pärast muudatuste jõustumist enam e-residendi digi-ID-d välja ei anta. Edaspidi kohaldatakse kõnesolevat määrust e-residendi eID vahendi kasutamise õiguse andmisel, vastav muudatus tehakse kõnesoleva eelnõu § 3 punktis 2.

Määruse nr 20 § 4 lõike 3 punkti 2 kohaselt ei esita allkirjakujutist e-residendi digi-ID taotleja. Muudatus tehakse seepärast, et kõnesoleva määruse jõustumisel e-residendi digi-ID-d enam välja ei anta ja seega puudub vajadus erisuse sätestamiseks.

Punktiga 4 asendatakse määruse nr 20 § 5 lõikes 5, §-s 9, §-s 17 ning § 26 lõigetes 2 ja 3 sõnad „digitaalse isikutunnistuse“ sõnadega „e-identimisvahendi kasutamise õiguse“. Muudatus on seotud kaardivabale e-residendi eID vahendile üleminekuga. Muudatusega viiakse sõnastus kooskõlla seadusega ning täpsustatakse, et määrusega reguleeritakse edaspidi e-residendi digi-ID asemel e-residendi eID vahendi kasutamise õiguse taotlemist, taotluses esitatavaid andmeid, taotlusele lisatavaid tõendeid ja nendele tõenditele esitatavaid nõudeid.

Punktiga 5 tunnistatakse kehtetuks määruse nr 20 peatükk 7 ja § 34 lõige 4. Määruse nr 20 7. peatükiga reguleeritakse e-residendi digi-ID väljaandmist ja väljastamist kaaluka avaliku huvi korral. Määruse nr 20 § 34 lõikega 4 sätestatakse e-residendi digi-ID väljaandmise tähtaeg kaaluka avaliku huvi korral. ITDS-i muutmise eelnõuga tunnistatakse kehtetuks võimalus anda välja e-residendi digi-ID kaaluka avaliku huvi korral. Muudatusega viiakse määrus nr 20 kooskõlla seadusega ja tunnistatakse vastav regulatsioon ka määruses kehtetuks.

Punktiga 6 jäetakse määruse nr 20 § 35 ja § 36 lõikest 3 välja sõnad „või ettepanekus“. ITDS-i muutmise eelnõuga tunnistatakse kehtetuks võimalus anda välja e-residendi digi-ID kaaluka avaliku huvi korral. Muudatusega viiakse määrus nr 20 kooskõlla seadusega ja jäetakse välja ettepanek, mis esitatakse taotluse asemel, kui soovitakse e-residendi digi-ID-d kaaluka avaliku huvi korral.

Punktiga 7 täiendatakse määruse nr 20 peatükki 8 §-ga 36¹, millega sätestatakse e-residendi eID vahendi kasutamise õiguse andmise tähtajad. Üldjuhul annab PPA e-residendi eID vahendi kasutamise õiguse välja või keeldub sellest 30 päeva jooksul pärast puudusteta taotluse menetlusse võtmist. Kui PPA keeldub e-residendi eID vahendi kasutamise õiguse andmisest, siis teavitab ta taotlejat keeldumisest ja selle põhjusest kirjalikult seitsme tööpäeva jooksul pärast otsuse tegemist, kasutades taotluses esitatud kontaktandmeid. E-residendi eID vahendi kasutamise õiguse andmise tähtaega võib pikendada, kui selle jooksul ei ole võimalik kontrollida e-residendi eID vahendi kasutamise õiguse või selle õiguse andmisest keeldumise aluse olemasolu või tuvastada taotleja isikut või kontrollida tema isikusamasust. E-residendi eID vahendi kasutamise õiguse taotluse menetlemise tähtaega võib pikendada korduvalt kuni 30 päeva kaupa. Kui tähtaega pikendatakse, teavitab PPA taotlejat tähtaja pikendamisest ja selle põhjusest ning uuest tähtajast kirjalikult viivitamata, kasutades taotluses esitatud kontaktandmeid.

Eelnõu §-ga 4 muudetakse määrust nr 78.

Punktiga 1 muudetakse määruse nr 78 § 3 sõnastust. Määruse nr 78 §-s 3 on sätestatud andmekogu pidamise eesmärk. Muudatusega täpsustatakse sõnastust selliselt, et edaspidi oleks andmekogu pidamise eesmärk tagada avalik kord ja riigi julgeolek isiku tuvastamise ja isikusamasuse kontrollimise ning ITDS-is sätestatud menetluse ja sellega seotud andmete, sealhulgas isikuandmete, töötlemise kaudu. Kehtiva regulatsiooni kohaselt on andmekogu pidamise eesmärk riigi sisejulgeoleku tagamiseks arvestuse pidamine isikute tuvastamise ja ITDS § 15 lõikes 4 nimetatud isikut tõendavate dokumentide väljaandmise ja kehtetuks tunnistamise ning nimetatud dokumente taotlenud isikute üle. Muudatusega viiakse määruses sätestatav andmekogu pidamise eesmärk kooskõlla seaduses sätestatud eesmärgiga (ITDS-i muutmise eelnõu punkt 29, millega muudetakse ITDS § 15² lõiget 2).

Punktiga 2 muudetakse määruse nr 78 § 6. Kehtivas regulatsioonis on sätestatud andmekogusse kantavad isikut tõendavate dokumentide andmed. Muudatus on seotud kaardivabale e-residendi eID vahendile üleminekuga. Muudatusega täpsustatakse, et isikut tõendavate dokumentide andmekogusse (edaspidi *ITDAK*) kantakse edaspidi ka e-residendi eID vahendi kasutamise õiguse andmed. Andmed e-residendi digi-ID kohta kantakse ITDAK-isse ka praegu ja andmete töötlemises midagi ei muudeta. Sõnastus vajab täpsustamist, sest edaspidi annab PPA e-residendi digi-ID asemel välja e-residendi eID vahendi kasutamise õigust.

Punktiga 3 täiendatakse määruse nr 78 § 7 punktiga 12¹, mille kohaselt kantakse ITDAK-isse biomeetrilise isiku tuvastamise või isikusamasuse kontrollimise salvestis. Muudatus on seotud kaugteel biomeetrilisele isiku tuvastamisele ja isikusamasuse kontrollimisele üleminekuga. Edaspidi hõivatakse taotleja näokujutis, sõrmejäljed ja reisidokumendi andmed PPA rakenduse abil. Rakendus salvestab andmete hõiveprotsessi, et täiendada turvalisusmeetmena maandada identiteedipettuse riski. Salvestist säilitatakse ITDAK-is kuus kuud (kõnesoleva eelnõu § 4 punkt 26).

Punktidega 4, 5 ja 7–9 muudetakse määruse nr 78 § 8 pealkirja, § 8 lõike 1 sissejuhatavat lauseosa, § 8 lõigete 5 ja 6 sissejuhatavat lauseosa, § 8 lõike 6 punkti 6 ning § 8 lõiget 8. Kehtiva regulatsiooni §-s 8 on sätestatud isikut tõendava dokumendi taotlejaga seotud andmed, mis kantakse ITDAK-isse. Muudatused on seotud kaardivabale e-residendi eID vahendile üleminekuga. Muudatustega täpsustatakse, et ITDAK-isse kantakse edaspidi ka e-residendi eID vahendi kasutamise õiguse taotleja andmed. Sõnastus vajab täpsustamist, sest edaspidi annab PPA e-residendi digi-ID asemel välja e-residendi eID vahendi kasutamise õigust. Samas kantakse ITDAK-isse jätkuvalt ka andmed e-residendi digi-ID taotleja kohta. Määruse nr 78 § 8 lõikes 8 on edaspidi välja toodud terviklik andmekoosseis e-residendi eID vahendi kasutamise õiguse taotleja kohta. Võrreldes kehtiva regulatsiooniga täiendatakse andmekoosseisu punktiga 13, mille kohaselt kantakse edaspidi ITDAK-isse ka Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi, Ühendkuningriigi või Šveitsi Konföderatsiooni elamisloa andmed (elamisloa väljaandnud riik, elamisloa väljaandnud asutus, elamisloa liik, elamisloa number, elamisloa väljaandmise aeg ja elamisloa kehtivusaja lõpp). Muudatus on seotud siseministri määrusega nr 28 „Suurema rahapesuohuga või terrorismi rahastamise ohuga riikide ja Eestiga justiits-, julgeoleku- või õiguskaitsealase koostöösuheteta riikide loetelu ning nende riikide kodanikele e-residendi digitaalse isikutunnistuse väljaandmise erisused“. Määruse § 2 lõike 1 punktis 1 toodud erisuse kohaselt ei tagastata e-residendi digi-ID taotlust läbi vaatamata juhul, kui taotleja on elanud Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis, Ühendkuningriigis või Šveitsi Konföderatsioonis vahetult enne e-residendi digi-ID taotluse esitamist vähemalt kolm

järjestikust aastat ja tal on selle riigi kehtiv elamisloa. Erisuse kohaldamiseks esitab taotleja vastava elamisloa andmed, mis säilitatakse ITDAK-is.

Punktiga 6 jäetakse määruse nr 78 § 8 lõigete 2 ja 3 sissejuhatavast lauseosast ning § 9 lõike 3 sissejuhatavast lauseosast välja sõnad „digitaalse isikutunnistuse“. Muudatus on seotud ITDS-i muutmise eelnõuga, millega võetakse e-residendi digi-ID asemel kasutusele kaardivaba lahendus. Kuna e-residendi digi-ID-d enam välja ei anta, tuleb määruse nr 78 tekst viia kooskõlla seadusega.

Punktiga 10 tunnistatakse kehtetuks määruse nr 78 § 8 lõige 9, § 9 lõike 1 punkt 10 ja lõike 3 punkt 5, § 10 lõike 1 punkt 6 ning § 12 lõike 3 punkt 27.

Määruse nr 78 § 8 lõike 9 kohaselt kantakse andmekogusse e-residendi digi-ID väljaandmisel kaaluka avaliku huvi korral isiku kirjalik kinnitus dokumendi väljastamise kohta. Kuna ITDS-i muutmise eelnõuga kaotatakse võimalus taotleda ja välja anda e-residendi digi-ID-d kaaluka avaliku huvi korral, tuleb määruse nr 78 tekst viia kooskõlla seadusega.

Määruse nr 78 § 9 lõike 1 punkti 10 kohaselt kantakse Eesti kodaniku passi, isikutunnistuse, elamisloakaardi, digitaalse isikutunnistuse, välismaalase passi, meresõidutunnistuse, meremehe teenistusraamatu, ajutise reisidokumendi ja pagulase reisidokumendi taotluse kohta ITDAK-isse muu hulgas andmed kohtulahendi edasikaebamise kohta. Säte tunnistatakse kehtetuks, kuna sama lõike punkti 9 kohaselt kantakse nimetatud dokumenditaotluste kohta ITDAK-isse andmed dokumendi väljaandmisest keeldumise otsuse vaidlustamise või edasikaebamise kohta. Seega on punktiga 9 hõlmatud ka andmed kohtulahendi edasikaebamise kohta. Muudatus on tehniline.

Määruse nr 78 § 9 lõike 3 punkti 5 kohaselt kantakse Eesti kodaniku passi, isikutunnistuse, elamisloakaardi, digitaalse isikutunnistuse, välismaalase passi ja pagulase reisidokumendi taotlusele lisatud dokumentide andmetena ITDAK-isse muu hulgas andmed e-residendi digi-ID taotlemise põhjenduste kohta. Kuna ITDS-i muutmise eelnõuga kaotatakse võimalus taotleda ja välja anda e-residendi digi-ID-d, puudub vajadus koguda andmeid selle taotlemise põhjenduste kohta. Seega tuleb määruse nr 78 tekst viia kooskõlla seadusega ja säte kehtetuks tunnistada. E-residendi eID vahendi kasutamise õiguse taotlemisel esitatav taotlemise põhjendus kantakse edaspidi eelnõu punkti 14 kohaselt ITDAK-isse § 9 lõike 4 alusel koos taotlemise eesmärgi ja plaanitava tegevuse kirjeldusega.

Määruse nr 78 § 10 lõike 1 punkti 6 kohaselt kantakse Eesti kodaniku passi, isikutunnistuse, elamisloakaardi, digitaalse isikutunnistuse, välismaalase passi, meresõidutunnistuse, meremehe teenistusraamatu, ajutise reisidokumendi ja pagulase reisidokumendi kohta ITDAK-isse muu hulgas andmed kohtulahendi edasikaebamise kohta. Säte tunnistatakse kehtetuks, kuna nimetatud dokumentide kohta kantakse ITDAK-isse andmed dokumendi kehtetuks tunnistamise otsuse vaidlustamise või edasikaebamise kohta juba sama lõike punkti 9 alusel. Seega on andmed kohtulahendi edasikaebamise kohta punktiga 9 hõlmatud. Muudatus on tehniline.

Määruse nr 78 § 12 lõike 3 punkti 27 kohaselt on ITDAK-i alusdokument muu hulgas e-residendi digi-ID väljaandmise vajalikkust tõendav dokument või ITDS §-s 20¹¹ sätestatud juhul siseministri käskkiri. Kuna ITDS-i muutmise eelnõuga kaotatakse võimalus taotleda ja välja anda e-residendi digi-ID-d, sealhulgas e-residendi digi-ID-d kaaluka avaliku huvi korral, tuleb määruse nr 78 tekst viia kooskõlla seadusega ja säte kehtetuks tunnistada.

Punktidega 11 ja 12 muudetakse määruse nr 78 § 9 pealkirja ja § 9 lõike 1 sissejuhatavat lauseosa. Kehtiva regulatsiooni §-s 9 on sätestatud isikut tõendava dokumendi taotluse andmed, mis kantakse ITDAK-isse. Muudatused on seotud kaardivabale e-residendi eID vahendile üleminekuga. Muudatustega täpsustatakse, et ITDAK-isse kantakse edaspidi ka e-residendi eID vahendi kasutamise õiguse taotluse andmed. Andmed e-residendi digi-ID taotluse kohta kantakse ITDAK-isse ka praegu ja andmete töötlemises midagi ei muudeta. Sõnastus vajab täpsustamist, sest edaspidi annab PPA e-residendi digi-ID asemel välja e-residendi eID vahendi kasutamise õigust.

Punktiga 13 muudetakse määruse nr 78 § 9 lõike 1 punkti 7. Kehtiva redaktsiooni kohaselt kantakse Eesti kodaniku passi, isikutunnistuse, elamisloakaardi, digitaalse isikutunnistuse, välismaalase passi, meresõidutunnistuse, meremehe teenistusraamatu, ajutise reisidokumendi ja pagulase reisidokumendi taotluse kohta ITDAK-isse muu hulgas dokumendi väljaandmise või väljaandmisest keeldumise põhjus. Muudatuse kohaselt kantakse edaspidi ITDAK-isse taotluse suhtes tehtud otsus ja keelduva otsuse põhjus. Muudatusega täpsustatakse õigusselguse huvides sätte sõnastust, sest kehtiv sõnastus jätab mulje, nagu kantakse andmekogusse ka väljaandmise põhjus, kuigi praktikas kantakse andmekogusse põhjus vaid keelduva otsuse korral.

Punktiga 14 muudetakse määruse nr 78 § 9 lõike 1 punkti 9. Kehtiva redaktsiooni kohaselt kantakse Eesti kodaniku passi, isikutunnistuse, elamisloakaardi, digitaalse isikutunnistuse, välismaalase passi, meresõidutunnistuse, meremehe teenistusraamatu, ajutise reisidokumendi ja pagulase reisidokumendi taotluse kohta ITDAK-isse muu hulgas andmed dokumendi väljaandmisest keeldumise otsuse vaidlustamise või edasikaebamise kohta. Muudatuse kohaselt kantakse edaspidi ITDAK-isse eespool loetletud dokumendi taotluse suhtes andmed taotluse suhtes tehtud otsuse vaidlustamise või edasikaebamise kohta. Muudatusega täpsustatakse sõnastust, et hõlmatud oleks ka e-residendi eID vahendi kasutamise õiguse taotluse andmed.

Punktiga 15 täiendatakse määruse nr 78 § 9 lõikega 4. Määruse nr 78 §-s 9 on sätestatud dokumendi ja e-residendi eID vahendi kasutamise õiguse taotluse andmed. Muudatus on seotud kaardivabale e-residendi eID vahendile üleminekuga. Muudatusega täiendatakse määruse nr 78 § 9 lõikega 4, mille kohaselt kantakse ITDAK-isse e-residendi eID vahendi kasutamise õiguse taotlusele lisatud dokumentide andmetena taotlemise eesmärk ja plaanitava tegevuse kirjeldus ning taotlemise põhjendus. Kehtiva määruse kohaselt kantakse need andmed ITDAK-isse § 8 lõike 8 punkti 9 ja § 9 lõike 3 punkti 5 kohaselt. Võrreldes kehtiva regulatsiooniga andmekoosseisu ei muudeta.

Punktidega 16 ja 17 muudetakse määruse nr 78 § 10 pealkirja ning § 10 lõike 1 sissejuhatavat lauseosa. Määruse nr 78 §-s 10 on sätestatud isikut tõendava dokumendi ja selle kasutaja andmed, mis kantakse ITDAK-isse. Muudatused on seotud kaardivabale e-residendi eID vahendile üleminekuga. Muudatustega täpsustatakse, et ITDAK-isse kantakse edaspidi lisaks dokumendi ja selle kasutaja andmetele e-residendi eID vahendi kasutamise õiguse ja eID vahendi andmed. Andmed e-residendi digi-ID ja selle kasutaja kohta kantakse ITDAK-isse ka praegu. Sõnastus vajab täpsustamist, sest edaspidi annab PPA e-residendi digi-ID asemel välja e-residendi eID vahendi kasutamise õigust.

Punktiga 18 täiendatakse määruse nr 78 § 10 lõiget 1 punktiga 3¹. Määruse nr 78 §-s 10 on sätestatud isikut tõendava dokumendi ja selle kasutaja andmed, mis kantakse ITDAK-isse. Muudatuse kohaselt kantakse ITDAK-isse edaspidi ka andmed dokumendi kasutamise kohta.

Lähtuvalt ITDS § 20⁸ lõikest 1 teostavad PPA, Kaitsepolitseiamet, Rahapesu Andmebüroo ning Maksu- ja Tolliamet e-residendi digi-ID kasutamise üle riiklikku järelevalvet. Järelevalve raames töödeldavad e-residendi digi-ID kasutamise andmed säilitatakse ITDAK-is.

Punktiga 19 muudetakse määruse nr 78 § 10 lõiget 3. Määruse nr 78 § 10 lõike 3 kohaselt kantakse elamisloakaardi kohta andmekogusse elamisloakaardi juurdepääsunumber. Juurdepääsunumber on lisaks elamisloakaardile isikutunnistusel ja digitaalsel isikutunnistusel ning ITDAK-isse kantakse ka nende dokumendiliikide juurdepääsunumbrid. Muudatusega viiakse määrus kooskõlla praktikaga, täiendades käesolevat sätet.

Punktiga 20 jäetakse 1. märtsil 2028 määruse nr 78 § 10 lõikest 3 välja viide digitaalsele isikutunnistusele. Muudatus on seotud ITDS-i muutmise eelnõuga, millega võetakse e-residendi digi-ID asemel kasutusele kaardivaba lahendus. Kuna e-residendi digi-ID-d enam välja ei anta, tuleb määruse nr 78 tekst viia kooskõlla seadusega.

Punktiga 21 asendatakse määruse nr 78 § 10 lõike 4 sisese juhatavas lauseosas sõnad „Eesti kodaniku passi, isikutunnistuse, elamisloakaardi, digitaalse isikutunnistuse, välismaalase passi, meresõidutunnistuse, meremehe teenistusraamatu, ajutise reisidokumendi ja pagulase reisidokumendi“ sõnaga „Dokumendi“. Dokumendi lühend esitatakse edaspidi määruse nr 78 § 6 lõikes 1 ja seetõttu puudub vajadus määruse sätetes kõiki reguleerimisalasse kuuluvaid dokumente uuesti üles lugeda. Muudatus on tehniline.

Punktiga 22 täiendatakse määruse nr 78 § 10 lõigetega 5 ja 6. Määruse nr 78 §-s 10 on sätestatud isikut tõendava dokumendi ja selle kasutaja andmed, mis kantakse ITDAK-isse. Muudatused on seotud kaardivabale e-residendi eID vahendile üleminekuga. Muudatustega täpsustatakse, et ITDAK-isse kantakse edaspidi lisaks dokumendi ja selle kasutaja andmetele e-residendi eID vahendi kasutamise õiguse ja eID vahendi andmed. Andmed e-residendi digi-ID ja selle kasutaja kohta kantakse ITDAK-isse ka praegu. Sõnastus vajab täpsustamist, sest edaspidi annab PPA e-residendi digi-ID asemel välja e-residendi eID vahendi kasutamise õigust.

Lõikega 5 sätestatakse, et e-residendi eID vahendi kasutamise õiguse kohta kantakse andmekogusse järgmised andmed:

- 1) kehtivusaeg;
- 2) andmed õiguse kehtetuks tunnistamise kohta (põhjus, kehtetuks tunnistamisest teatamise kuupäev, teatise või akti number, kuupäev);
- 3) andmed õiguse kehtetuks tunnistamise otsuse vaidlustamise või edasikaebamise kohta.

Lõikega 6 sätestatakse, et e-residendi eID vahendi kohta kantakse andmekogusse järgmised andmed:

- 1) eID vahendi number;
- 2) eID vahendiga seotud seadme tunnus;
- 3) eID vahendi kehtivusaeg;
- 4) eID vahendi kasutamise andmed.

Punktiga 23 täiendatakse määruse nr 78 § 11 punktiga 19. Määruse nr 78 §-s 11 on sätestatud ITDAK-i andmeandjad. Eelnõuga lisatakse andmeandjate loetellu kvalifitseeritud usaldusteenuse osutaja, kellelt jõuavad ITDAK-isse järgmised andmed: e-residendi eID vahendi kasutamise andmed, eID vahendi number ja kehtivusaeg ning selle vahendiga seotud seadme tunnus. Muudatus on seotud ITDS-i muutmise eelnõuga, mille kohaselt annab PPA

edaspidi e-residendi digi-ID asemel e-residendi eID vahendi kasutamise õigust ning PPA ei ole tehnilise e-residendi eID vahendi andja. PPA-l on aga jätkuvalt ITDS § 20⁸ lõike 1 kohaselt õigus teostada e-residendi eID vahendi kasutamise üle riiklikku järelevalvet. Kuna ITDS-i muutmise eelnõuga minnakse e-residendi digi-ID-lt üle kaardivabale eID vahendile, mille andja ei ole PPA, siis ei oma PPA edaspidi teavet e-residendi eID vahendi ega selle kandja ehk seadme kohta. Riikliku järelevalve teostamiseks saadakse nimetatud andmed e-residendi eID vahendi pakkujalt, kelleks on kvalifitseeritud usaldusteenuseosutaja. Järelevalve raames töödeldavad e-residendi eID vahendi kasutamise andmed säilitatakse ITDAK-is.

Punktiga 24 muudetakse määruse nr 78 § 12 lõiget 2. Määruse nr 78 § 12 lõike 2 kohaselt koosneb menetlustoimik isiku tuvastamise aluseks olevatest andmetest, isikut tõendavate dokumentide taotlustest, kehtetuks tunnistamise menetluses esitatud dokumentidest ja teistest vastava haldusmenetluse käigus kogutud ja toimingu sooritamise aluseks olevatest dokumentidest ning tõenditest. Muudatustega täpsustatakse, et edaspidi on menetlustoimiku osaks ka e-residendi eID vahendi kasutamise õiguse taotlus. Andmed e-residendi digi-ID taotluse kohta kantakse ITDAK-isse ka praegu ja andmete töötlemises midagi ei muudeta. Sõnastus vajab täpsustamist, sest edaspidi annab PPA e-residendi digi-ID asemel välja e-residendi eID vahendi kasutamise õigust.

Punktiga 25 muudetakse määruse nr 78 § 12 lõike 3 punkte 1 ja 2. Määruse nr 78 § 12 lõike 3 punkti 1 kohaselt on ITDAK-i alusdokument määruse nr 78 §-s 6 nimetatud isikut tõendava dokumendi taotlus. Muudatused on seotud kaardivabale e-residendi eID vahendile üleminekuga. Muudatustega täpsustatakse, et edaspidi on ITDAK-isse andmete kandmisel alusdokument ka e-residendi eID vahendi kasutamise õiguse taotlus. Andmed e-residendi digi-ID taotluse kohta kantakse ITDAK-isse ka praegu ja andmete töötlemises midagi ei muudeta. Sõnastus vajab täpsustamist, sest edaspidi annab PPA e-residendi digi-ID asemel välja e-residendi eID vahendi kasutamise õigust. Määruse nr 78 § 12 lõike 3 punkti 2 kohaselt on ITDAK-i alusdokument määruse nr 78 §-s 6 nimetatud isikut tõendava dokumendi kehtetuks tunnistamise otsus. Muudatused on seotud kaardivabale e-residendi eID vahendile üleminekuga. Muudatustega täpsustatakse, et edaspidi on ITDAK-isse andmete kandmisel alusdokument ka e-residendi eID vahendi kasutamise õiguse kehtetuks tunnistamise otsus. Andmed e-residendi digi-ID kehtetuks tunnistamise otsuse kohta kantakse ITDAK-isse ka praegu ja andmete töötlemises midagi ei muudeta. Sõnastus vajab täpsustamist, sest edaspidi annab PPA e-residendi digi-ID asemel välja e-residendi eID vahendi kasutamise õigust.

Punktiga 26 täiendatakse määruse nr 78 § 18 lõikega 3, mille kohaselt säilitatakse § 7 punkti 12¹ alusel andmekogusse kantud andmeid kuus kuud. Viidatud andmeteks on biomeetrilise isiku tuvastamise või isikusamasuse kontrollimise salvestis. Säilitamise tähtaja seadmisel lähtutakse andmetöötluse minimaalsuse printsiibist ja kehtestatav tähtaeg on seotud vaide või kohtukaebuse esitamise tähtajaga. Tähtaja saabumisel kõnesolevad andmed kustutatakse.

Punktiga 27 muudetakse määruse nr 78 § 18¹, milles sätestatakse ITDAK-ist biomeetriliste andmete kustutamine. Kehtiva regulatsiooni kohaselt kustutatakse § 7 punktides 7 ja 8 ning § 8 lõike 1 punktides 9 ja 10 nimetatud andmed viivitamata pärast isiku tuvastamise või isikusamasuse kontrollimise võrdlusuuringu tegemist. Kehtivas regulatsioonis on viidatud sätetega hõlmatud ka e-residendi digi-ID taotlejalt võetavad biomeetrilised andmed (sõrmejäljed ja foto või näokujutis), sest e-residendi digi-ID on isikut tõendav dokument. Muudatuse kohaselt annab PPA e-residendile edaspidi eID vahendi kasutamise õiguse ning ITDAK-isse kantavad e-residendi eID vahendi kasutamise õiguse taotleja andmed on loetletud

§ 8 lõikes 8. Selle punktide 9 ja 10 kohaselt kantakse ITDAK-isse ka e-residendi eID vahendi kasutamise õiguse taotlejalt võetud näokujutis ja sõrmejäljekujutised, mis kustutatakse käesoleva § 18¹ muudatuse kohaselt samuti viivitamata pärast isiku tuvastamise või isikusamasuse kontrollimise võrdlusuuringu tegemist.

Eelnõu §-ga 5 tunnistatakse kehtetuks siseministri 10. septembri 2025. aasta määrus nr 27 „E-residendi digitaalse isikutunnistuse vorm ja tehniline kirjeldus ning e-residendi digitaalsele isikutunnistusele kantavate andmete loetelu“. Määrus tunnistatakse kehtetuks, kuna ITDS-i muutmise eelnõu kohaselt ei anna PPA alates 1. märtsist 2028 välja e-residendi digi-ID-d ja minnakse üle kaardivabale lahendusele.

Eelnõu §-ga 6 sätestatakse määruse jõustumine.

Määruse § 1 punktid 5 ja 8 ning § 4 punktid 3 ja 26 jõustuvad 2. märtsil 2027. aastal, sest selleks ajaks valmivad kaugteel biomeetrilise isiku tuvastamise ja isikusamasuse kontrollimise rakenduse infotehnoloogilised arendustööd.

Määruse § 1 punktid 1, 2, 4 ja 6, § 3 punktid 1–4 ja 6–8, § 4 punktid 1, 2, 4–12, 15–17, 20–25 ja 27 ning § 5 jõustuvad 1. märtsil 2028. aastal, sest siis minnakse üle kaardivabale e-residendi eID vahendile. Pikem muudatuste rakendamise aeg on vajalik infotehnoloogiliste arendustööde tõttu.

Määruse § 1 punkt 3 jõustub 1. septembril 2028, sest selleks kuupäevaks on viimased e-residendi digi-ID-d Eesti välisesinduses väljastatud ja kaardivabale e-residendi eID vahendile üleminekul saab taotleja anda oma sõrmejäljed kaugteel.

Määruse § 2 jõustub 1. märtsil 2033. aastal, sest selleks kuupäevaks on viimaste väljaantud digi-ID-de kehtivusaeg lõppenud.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õiguse ega selle rakendamisega.

4. Määruse mõjud

Muudatustega kaasnevad mõjud on kajastatud ITDS-i muutmise eelnõu² seletuskirja punktis 6.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne lisategevusi, kulusid ega tulusid. E-residendi kaardivabale lahendusele ülemineku kulud ja tulud on kajastatud ITDS-i muutmise eelnõu seletuskirja punktis 7, mille kohaselt toovad muudatused kaasa infotehnoloogilisi arenduskulusid SIM-i valitsemisalale. Kulud kaetakse MKM-i eelarvest e-residentsuse programmi kaudu.

6. Määruse jõustumine

---

² [905 SE](#).

Määruse § 1 punktid 5 ja 8 ning § 4 punktid 3 ja 26 jõustuvad 2. märtsil 2027. aastal, sest selleks ajaks valmivad kaugteel biomeetrilise isiku tuvastamise ja isikusamasuse kontrollimise rakenduse infotehnoloogilised arendustööd.

Määruse § 1 punktid 1, 2, 4 ja 6, § 3 punktid 1–4 ja 6–8, § 4 punktid 1, 2, 4–12, 15–17, 20–25 ja 27 ning § 5 jõustuvad 1. märtsil 2028. aastal, sest siis minnakse üle kaardivabale e-residendi eID vahendile. Pikem muudatuste rakendamise aeg on vajalik infotehnoloogiliste arendustööde tõttu.

Määruse § 1 punkt 3 jõustub 1. septembril 2028, sest selleks kuupäevaks on viimased e-residendi digi-ID-d Eesti välisesinduses väljastatud ja kaardivabale e-residendi eID vahendile üleminekul saab taotleja anda oma sõrmejäljed kaugteel.

Määruse § 2 jõustub 1. märtsil 2033. aastal, sest selleks kuupäevaks on viimaste väljaantud digi-ID-de kehtivusaeg lõppenud.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks Justiits- ja Digiministeeriumile ja Välisministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Andmekaitse Inspektsioonile, PPA-le ja Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskusele.